

К.е.н., доцент А.В. ДМИТРЕНКО

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ СПІЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БЕЗ СТВОРЕННЯ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ В УМОВАХ ЗАСТОСУВАННЯ ПРОГРАМНОГО ПРОДУКТУ «1С: БУХГАЛТЕРИЯ»

В статті проаналізовано нормативні документи та дослідження вчених-економістів з обліку спільної діяльності в умовах застосування інформаційної системи «1С: Підприємство». Запропоновано методичку доналаштування системи з урахуванням особливостей ведення обліку спільної діяльності.

Ключові слова: спільна діяльність, автоматизація, інформаційні системи, облік, види діяльності, податковий облік, стандартні звіти, регламентовані звіти.

I. Вступ. Для забезпечення раціонального використання наявної електронно-обчислювальної техніки її можливості слід правильно поєднати з людською працею та налагодити обмін електронною або паперовою інформацією. Неможливість врахувати всі особливості діяльності підприємства, зміни зовнішнього та внутрішнього середовища діяльності підприємства й потреба забезпечення відповідності можливостей інформаційної системи та вимог споживачів облікової інформації обумовлюють потребу постійного розвитку інформаційної системи підприємства. Вивчення питань удосконалення інформаційних систем підприємства на сьогодні досить **актуальне питання.**

Одна з найважливіших **проблем** в умовах ринкових відносин економіки України — це вдосконалення системи бухгалтерського обліку, звітності, контролю та аудиту, основним напрямом якого є застосування інформаційних систем та комп'ютерних технологій.

Питаннями автоматизації бухгалтерського обліку **займалася численна кількість науковців та бухгалтерів – практиків**, а саме: О.В. Клименко [1],

В.Д. Шквір, А.Г. Завгородній, О.С. Височан [2], Ф.Ф. Бутинець [3], А.М. Шаталов [4], Т.А. Писаревська [5] та багато інших.

Метою написання даної статті є:

- дослідження існуючої методики ведення бухгалтерського і податкового обліку діяльності підприємств в умовах застосування бухгалтерської програми «1С: Бухгалтерія 8 для України»;
- удосконалення даної програми для ведення обліку спільної діяльності (далі – СД) шляхом введення змін в основні складові програми.

II. Постановка завдання.

Завданнями, які ставляться автором статті є:

- дослідження можливостей бухгалтерської програми «1С: Бухгалтерія 8 для України»;
- удосконалення даної програми для ведення обліку СД як зі створенням юридичної особи, так і без створення юридичної особи;
- налаштування основних складових програми для ведення бухгалтерського обліку СД без створення юридичної особи;
- налаштування системи для бухгалтерського та податкового обліків з метою складання регламентованих звітів за статутною та спільною діяльністю.

III. Результати. Система програм «1С: Предприятие» призначена для розв'язання широкого спектру задач автоматизації обліку й управління, які стоять перед сучасними підприємствами, що динамічно розвиваються. Керівник може вибрати рішення, яке відповідає актуальним потребам підприємства і буде в подальшому розвиватися в міру зростання самого підприємства або розширення задач автоматизації. «1С: Предприятие» представляє собою систему прикладних рішень, побудованих за єдиним принципом і на єдиній технологічній платформі.

«1С: Предприятие» є універсальною системою для автоматизації бухгалтерського обліку, обліку наявності та руху засобів, періодичних розрахунків на підприємстві.

Система «1С: Предприятие» дозволяє організувати ефективний бухгалтерський, кадровий, оперативний торговельний, складський і виробничий облік, а також розрахунок заробітної плати. Система «1С: Предприятие» (версія 7.7) включає таку програму, як 1С: Бухгалтерія 7.7 — це універсальна програма масового призначення для автоматизації бухгалтерського обліку. Може використовуватися на підприємствах різних форм власності та напрямів діяльності.

На сьогодні досить широкого впровадження на підприємствах набуває програма «1С: Бухгалтерія 8 для України».

«1С: Бухгалтерія 8 для України» призначена для автоматизації бухгалтерського і податкового обліку, включаючи підготовку обов'язкової (регламентованої) звітності, в організаціях, що здійснюють будь-які види комерційної діяльності: оптову і роздрібну торгівлю, комісійну торгівлю (включаючи субкомісію), надані послуги, виробництво тощо. Бухгалтерський і податковий облік ведеться у відповідності з діючим законодавством України.

За допомогою «1С: Бухгалтерія 8 для України» можна вести бухгалтерський і податковий облік господарської діяльності декількох організацій. Облік по кожній організації можна вести в окремій інформаційній базі. В той же час «1С: Бухгалтерія 8 для України» надає можливість вести бухгалтерський і податковий облік декількох організацій в загальній інформаційній базі (причому в ролі окремої організації можуть виступати індивідуальні підприємці). Це зручно, якщо господарська діяльність цих підприємств тісно пов'язана між собою: можна використовувати загальні списки товарів, контрагентів (ділових партнерів), робітників складів (місць зберігання) тощо, а обов'язкову звітність формувати окремо [6].

Ведення обліку з використанням програми «1С: Бухгалтерія 8 для України» якнайкраще може підійти для ведення спільної діяльності на підприємстві, особливо коли мова йде про СД без створення юридичної особи і для СД формується умовний суб'єкт господарювання, що є платником ПДВ та податку на прибуток і здійснює свою діяльність за окремим договором про СД.

В такому випадку доречно буде застосовувати одну інформаційну базу, в якій окремо вказуватиметься діяльність юридичної особи за статутною діяльністю і окремо облік за СД. Крім того такий порядок обліку буде зручним, оскільки «уповноважений учасник» звітує окремо стосовно податкового обліку за СД та одночасно зможе використовувати ресурси програми як для статутної діяльності, так і для СД.

Податковий облік в конфігурації ведеться в розрізі видів податкової діяльності. Такий підхід дозволяє враховувати валові доходи і витрати, запаси, основні засоби тощо окремо для видів діяльності, по яких необхідний окремий облік з точки зору податку на прибуток. По даним податкового обліку автоматично формується податкова декларація по податку на прибуток.

Такий передбачений конфігурацією порядок ведення податкового обліку ще раз підтверджує можливість застосування даної бухгалтерської програми для ведення СД, оскільки уповноважений учасник, який здійснює СД є юридичною особою і складає звітні документи окремо щодо договору про СД.

У випадку ведення обліку діяльності СП вищевказану версію програми, на думку автора дисертації, також доцільно застосовувати, оскільки за допомогою неї здійснюється облік за усіма об'єктами обліку. Підтримка різних схем оподаткування, податковий облік по податку на прибуток, спрощена система оподаткування, облік операцій місяця, що закінчуються, формування стандартних бухгалтерських звітів та регламентованої звітності, але дана конфігурація немає повного пристосування до обліку СД зі створенням юридичної особи.

Загальні відомості про організації вводяться в меню «Предприятие» - «Организации». Для кожної організації потрібно вказати короткий і повний варіанти назви та інші дані, передбачені формою елемента довідника «Организации» - потім ці дані будуть автоматично вводитися «1С: Бухгалтерією 8 для України» в документи і звітні форми.

Документи доступні із головного меню програми, де вони згруповані по видах діяльності підприємства і розділах обліку: документи для обліку

торгівельної і виробничої діяльності доступні із меню «Основная деятельность», документи для обліку операцій з грошовими коштами доступні із меню «Банк и касса», документи для реєстрації подій з основними засобами доступні із меню «ОС и НМА», документи по обліку кадрів і заробітній платі доступні із меню «Зарплата».

Один документ може бути призначений для реєстрації декількох видів господарських операцій. Різним видам операції відповідають різні набори даних, що вводяться і різні правила проведення документів. Тому вид господарської операції слід встановлювати перед початком заповнення документа (кнопкою «Операция» командної панелі форми документа, при змінні виду операції цією кнопкою форма документа змінюється).

На думку автора статті, в даному випадку непотрібно окремо в бухгалтерському обліку визначати такий вид діяльності як СД, оскільки дані по такій діяльності будуть автоматично вводитися «1С: Бухгалтерією 8 для України» в документи і звітні форми.

Для бухгалтерського обліку в «1С: Бухгалтерія 8 для України» передбачений певний набір стандартних звітів. Будь-який звіт може сформований для певної організації і для певного періоду часу. Це означає, що при формуванні стандартного звіту «1С: Бухгалтерія 8 для України» вибирає із відповідного журналу проводок тільки ті проводки, які відносяться до вибраної організації і до вибраного періоду часу.

При формуванні стандартних звітів «1С: Бухгалтерія 8 для України» підставляє необхідні дані за принципом замовчування. Так, в якості організації буде підставлена організація, вибрана основною (меню «Предприятие» - «Организации»). Таке налаштування відноситься і до СД. В такому випадку за основну організацію слід визначати підприємство, що займається статутною діяльністю.

«1С: Бухгалтерія 8 для України» автоматизує заповнення регламентованої звітності – комплектів звітів, затверджених нормативними документами. До регламентованої звітності відносяться фінансові і статистичні звіти, звіти до

фондів соціального страхування, соціальні фонди, податкові декларації і розрахунки. «1С: Бухгалтерія 8 для України» заповнює регламентовані звіти за даними, що зберігаються в інформаційній базі і розраховуються на їх основі. Після цього регламентований звіт можна відкоригувати і зберегти в інформаційній базі. Ті регламентовані звіти, для яких така можливість передбачена нормативними документами, можуть бути вивантажені в електронному вигляді.

«1С: Бухгалтерія 8 для України» дозволяє вести бухгалтерський і податковий облік декількох організацій в загальній інформаційній базі.

Для правильного автоматичного заповнення документів і звітів вносять такий реквізит, як префікс.

Префікс потрібен для того, щоб забезпечити наскрізну нумерацію документів кожної організації. Префікс представляє собою набір символів, кількістю не більше трьох, з якого будуть розпочинатися номери документів.

Встановлення префіксу меню «Предприятие – «Организации» є доречним у випадку відокремлення документів на основі яких формуються кореспонденції рахунків, дані стандартних звітів та регламентованих звітів щодо статутної діяльності та СД, оскільки «уповноважений учасник» звітує окремо за такими видами діяльності.

«1С: Бухгалтерія 8 для України» поставляється з планами рахунків, які заповнені зумовленими рахунками і субрахунками, регламентованими законодавством, а також пов'язаними методикою ведення обліку фірми «1С». користувач не може видаляти зумовлені рахунки, але може добавляти нові субрахунки.

Плани рахунків є загальними для всіх організацій, облік яких ведеться в єдиній інформаційній базі.

Оскільки при веденні «паперового» бухгалтерського обліку для розрізненого обліку статутної та СД застосовуються до рахунків позначення ОД – основна діяльність або статутна діяльність та СД – спільна діяльність, то і до автоматизованого бухгалтерського обліку слід ввести, за потреби, до плану

рахунків рахунки та субрахунки із позначенням СД, які будуть використовуватися в документах та стандартних звітах і на основі яких формуватимуться показники регламентованих звітів.

Так як до податкового плану рахунків неможливо включити нові рахунки і субрахунки, то в такому випадку для формування показників декларації з податку на прибуток та декларації з податку на додану вартість слід використовувати ті рахунки податкового обліку, які пропонуються бухгалтерською програмою, виходячи з того, що дані щодо СД автоматично вводяться «1С: Бухгалтерією 8 для України» в документи і звітні форми.

На більшості податкових рахунків ведеться аналітичний облік по видах податкової діяльності, що дозволяє отримати оцінку активів і зобов'язань, валових доходів і витрат по кожному виду податкової діяльності окремо [7, 8].

IV. Висновки. З вищерозглянутого можна зробити наступні **висновки:**

1. Використанням програми «1С: Бухгалтерія 8 для України» якнайкраще може підійти для ведення СД на підприємстві, особливо коли мова йде про СД без створення юридичної особи і для СД формується умовний суб'єкт господарювання, що є платником ПДВ та податку на прибуток і здійснює свою діяльність за окремим договором про СД.

2. При застосуванні ведення обліку з використанням програми «1С: Бухгалтерія 8 для України» доречно буде застосовувати одну інформаційну базу, в якій окремо вказуватиметься діяльність юридичної особи за статутною діяльністю і окремо облік за СД. Крім того такий порядок обліку буде зручним, оскільки «уповноважений учасник» звітує окремо стосовно податкового обліку за СД та одночасно зможе використовувати ресурси програми як для статутної діяльності, так і для СД.

3. Для обліку СД «уповноваженим учасником» слід налаштувати вищевказану бухгалтерську програму шляхом визначенням основною організацією підприємство, що займається статутною діяльністю, введенням, за потреби, до плану рахунків рахунки та субрахунки із позначенням СД, які будуть використовуватися в документах та стандартних звітах і на основі яких

формуватимуться показники регламентованих звітів та встановленням префіксу в меню «Предприятие – «Организации» для відокремлення документів на основі яких формуються кореспонденції рахунків, дані стандартних звітів та регламентованих звітів щодо статутної діяльності та СД, оскільки «уповноважений учасник» звітує окремо за такими видами діяльності.

Література:

1. Клименко О.В. Інформаційні системи і технології в обліку. Навчальний посібник / О.В. Клименко. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 320 с.

2. Шквір В.Д., Завгородній А.Г., Височан О.С. Інформаційні системи і технології в обліку: Практикум. – К.: Знання, 2006. – 429 с.

3. Бутинець Ф.Ф. та ін.. Інформаційні системи бухгалтерського обліку: Підручник для студентів вищих навчальних закладів 7.050106 «Облік і аудит» / Ф.Ф. Бутинець, С.В. Івахненко, Т.В. Давидюк, Т.В. Шахрайчук. За ред.. проф. Ф.Ф. Бутиця; 2-е вид., перероб. і доп. – Житомир: ПП «Рута», 2002. – 544 с.

4. Шаталов А.М. 1С: Бухгалтерия 8 для Украины. Первые шаги / А.М. Шаталов. – К.: Фирма 1С, 2007. – 154 с.

5. Писаревська Т.А. Інформаційні системи обліку та аудиту: Навчальний посіб./ Т.А. Писаревська. – К.: КНЕУ, 2004. – 369 с.

6. 1 С: Бухгалтерия 8 для Украины. Учебная версия. – М.: Фирма 1С, 2006. – 464 с.

7. Порядок складання звіту про результати спільної діяльності на території України без створення юридичної особи, затверджений наказом ДПАУ від 30.09.04 р. № 571.

8. Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств» від 22.05.97р. № 283/ВР зі змінами та доповненнями.